

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nr. 49.

**A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

*Indúlt Bétsből, Kedden Junius 21. ik napján
1803. ik esztendőben.*

B é t s.

A' Malthai Rendnek azon két Komendátora-
ik, Radziensky és Montolaire urak, a' kik
az új Nagy-mesternek Thomassi urnak, az
Orosz Császártól ajándekoztatott új tzimereket vi-
szik, ide érkeztek, és innét Sicilia felé fogják út-
jokat folytatni, a' hol a' Nagy-mester, a' Malthai
dolgok kimenetelét várván, mostanában lakik.

* *

Konstantzinápoly, Majus' 25-dikén. A'
Török Nagy-vezér készen áll egy hajós sereggel,
hogy vitorlái az első kedvező szélnek botsálla, a'
melynek legedelmével Egyiptom felé fog evezni.
Most viszi oda az új Konstitúziót. Sokkal nagyobb

C c c

erővel, több hajókkal és emberekkel indul útra, mint eleinten gondoltatott, és mint mikor csak a' Görög szigetek közzé az adó befzedésére szokott menni: melyre nézve úgy itélnek némelyek, és méltán, hogy a' neutralitás védelmezésére megyen, a' melynek szoross megtartására magát a' Porta, a' mostani háborus környülállások között megmásolhatatlanúl eltökéllette. Különösen az Egyiptomi partokat fogja minden ellenséges történetek ellen fedezni.

Az Arábiai nevezetes Rebellis, Mekka városát el foglalta, és azt, a' Próféta templomával egyetemben egészízen fel prédálta. Most Medina ellen készül, a' hová a' Mekkai Cherif szaladott seregével egygyütt.

A' Konstantinápolyba rendeltetett Anglus új Követ Lord Drumond, ide meg érkezvén, tulajdon házainak ki tsinosittatásokig az Orosz Követhez szállott bé. Audientziája még nem volt a' Portánál.

* * *

Hannovera Jun. 5-dikén. Az e. h. 2-dikán ki jött rendelések között volt a' következő rövid is: — Minthogy a' fegyverfogásra alkalmas személyeknek feliródások, 's a' rekrutálás, mostanában már nem szükséges: tehát ez minden Előljáróknak tudtokra adatik.

Ugyan ezen hónapnak 2-dikán délután történt, hogy nem melzfe Nienburgtól az úgy nevezett Vechteri töltésen az ellenséges szélső vigyázók özfze tsapván, egy Hannoverai Dragonyos el esett, és hárman sebet kaptak.

A' Frántzia fő hadi szállásra küldetett Hannoverai Deputatzió, onnét ugyan csak 2-dikban

haza érkezett vala: hanem minekutánna odà másod versben ismét vizsza küldetett volna, egy Capitulatziót erőffitett meg a' Frantzia fő vezérrel, a' mellynek ereje szerént a' Hannoverai seregek a' Lauenburgi vidékeken fognak meg telepedni. — A' Cambridgei Anglus Királyi Hertzeg, még a' Capitulatziónak megkészülése előtt elútazott inét, minekutánna a' két vagy három napok előtt Magdeburgból ide érkezett Pruszszus Generál Blücherrel conferentziát tartott, 's a' Pruszszus Királyhoz Erfurtba egy Stafétát küldött, midnyen a' 14 napok alatt öszsze szedetett rekruták mind széljel bortsattattak honnyaikba. — A' Capitulatzió pontumairól még bizonyost nem irhatni, hanem Hannoverára nézve, mint hallatik, elég terhesek. Mondják, hogy 3 millió Livrákon kívül, a' Királyi istálóból minden lovakat, kantzákat, és az udvari drágaságoknak nagy részit, kívánnák a' Frantziák. Továbbá, hogy Hannovera Angliától váljon el; hogy 25 ezer Frantziák az Albis vizéig minden Hannoverai birtokokat el foglalván, a' Hannoveránus sereg, a' Regimentekhez tartozó minden ágyukkal és egyéb készületekkel, a' nevezett víz jobb partján a' Lauenburgi vidékekre szálljon által, és ott tsendeffégen légyen mind addig, míg Frantzia hadi fogjokért ki nem tseréltetik. Vér, majd semmi se' folyt: a' Frantziák azonközben már úgy beszéllenek Hannoveráról, mint fegyverrel foglalt tartományról. — Azonközben oly féltetel alatt ígértettek meg a' Hannoverai Orizáglószék' részéről a' Frantziák kívánságaik, ha valamely Hatalmasságnak közbenjárása által változást nem találának szenvedni. — A' Fr. fő vezér ma délután 3 órakor, 3 osztaly hufzársággal és 2 Batalion gya-

logsággal ide megérkezvén, a' katonák a' polgárházakba, maga Mortier fő vezér pedig, az ő ide érkezése előtt a' Hannoverai Komandírozóságot le tett 's innét el utazott Királyi Hertzegkastyába, szállottak be, a' hol ennek, az Udvari konyha és az Udv. tselédek vannak szolgálatjára.

* * *

Páris, Jun. 5-dikén. A' Frantzia 108 Departamentumok tüzeffen vetékednek, hogy az Ország-lószéknek segedelmire egyegy hadi hajót melyik állithat ki leg hamarább.

A' Journal de Paris nevű újságban ez olvastatik: — „Május' 22-dikén azt írták vala közönséges leveleink, hogy polgár Ottó meg érkezett volna Calaisbe, hogy onnét Angliába általevezzen, a' mely hír olyan reménséget gerjesztett vala némelyekben, hogy az alkudozások még nem szakadtanak volna egészfzen félbe. Polgár Ottó nem hagyta vólt Párist még tegnap ide. Végen van annak, hogy London felé az alkudozások nyiffanak útát; már azt tsak fegyveres seregeink tselekedhetik.“

A' Moniteurben ezek adattak ki a' Haditörténetekről: —

Gen. Mortier, egy Fr. sereg fő vezére, Coeverdenből a' hol a' fő hadi szállása vólt, útnak indúlt. Egy Hannoverai Batalion, a' melly Osnabrükkben vólt őrizeten, onnét el távozott. Gen. Mortier, minekutánna az Anglus Proclamatzió felől tudósítottatott vólna, arra, a' követkendő Proklámátzió által felelt: — „

„Fr. Respublika. Mortier Eduárd, Generál Lieutenant Fő vezér, a' Hannoverai Fejedelemség lakossaihoz. — „Hannoveránusok! Egy Frantzia

sereg száll be hozzátok: nem azért, hogy faluitokban félelmet gerjeszzen, hanem csak hogy a' száraz földnek azon részét, melyen ti laktok, elszakítsa azon Országlószéktől, a' mely Európa tsendességének ellensége, és a' mely a' pallérozott nemzetek jussok minden principiumának lábbal való tapodását ditsőffégnek lenni tartja. Az Első Konzúl, azon mérséklettség és emberiség principiumához, a' melyek ötét éppen úgy, mint egyéb politikai és katonai virtusai meg különböztetik, alkalmaztatván most is magát, követett el hazson nélkül minden utakat módokat a' hadakozásnak elkerülhetése végett. Az Anglus Király, szent fogadásainak nem állván, az által, hogy Malta szigetét, a' melyre magát Kötéssel kötelezte vala, ki nem üressittette, jelt adott az ellenségeskedésre: melyre nézve egyedül ő tartozik az Isten és emberek előtt azon inségekről számot adni, a' melyek az alatta lévő tartományokra a' hadakozásból következhetnek. Értésemre esett, hogy egy igen mérges indulat által diktáltatott Proklamáció hirdettetett volna ki közöttetek, hogy egy oly hadakozásra vétetődjete, a' mely titeket nem illet: tartoztatok meg magatokat egy ilyen haszon nélkül való fegyverfogástól, a' melynek külföldben is csak magatok lennétek áldozatja. Hannoveránusok! én néktek bátorságot és óltalmat ígérek, ha önnön magatok javát meg gondalván, elválasztjátok ügyeteket azon Felségnek ügyétől, a' ki a' hűségnek kötelét elszakasztván, maga feiőldozott benneteket azon köteleffég alól, mellyel magatokat neki tartozni hittétek. A' vezérlésem alatt lévő seregek között, leg keményebb fenyték fog tartatni; személyeitek és javaitok, nem fog

nak bántódást szenvedni: de ellenben ti is úgy viselni tartoztok magatokat, mint egy tsendes nemzethez illik. “

A' Frantzia kikötőhelyekben sok ezer laposs hajók vétettek munkába, a' mellyekkel jó közel lehet az Anglus partok mellé evezni. Mindeniken lefzen egy 24 fontos ágyú, és ülhetnek rajta 100—200 emberek. Ha az általevezés alkalmatosságával ellenséges hajóra találnak, sort formálnak ellene, és rá ágyuznak. Még Párisban is készítenek ilyen laposs hajókat, és a' Sequana vizén szállítják le a' Havrei kikötőhelyhez.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

L o n d o n. — Az elkezdődött hadakozásra nézve a' Parlamentom eleibe terjesztetett Akták között, egygyiknek tartatik a' nevezetesebbek közül az, a' mellyben azt a' magános beszédet irta meg Lord Hawkesburynak Lord Withworth Párisból, a' mellyet az Első Konzúleg alkalmatossággal véle csak négy szem között tartott. Ezen levélben a' következők olvastatnak: — „

„Páris, Febr. 21-dikén, 1803. L. Whithworth L. Hawkesburyhez. Mylord! A' Minister Talleyrandal való utolsó Konferenziámról tett tudósításomnak elküldése utan tsakhamar egy jelentés érkezett hozzám a' nevezett Ministertől, melly által azt adta értésemre, hogy az Első Konzúl vélem kívánna beszélleni, mellyre nézve mennék hozzá 9 orára a' Thuilleriába. Meg lehetsz szivességgel fogadott, és minekutánna néhány minutáig egy's más dolgokról állva beszélgettünk volna, le ültetett, és általellenben az asztal mellé maga is le ült. Ő, ugy mond, szükségesnek tartja némely dolgok felől nyilvánosságosan kijelenteni ma-

gát, még pedig úgy, hogy azok felől ö Brit. Fel-
 sége is tudósittasson, a' melly leg jobb módon álta-
 lam eshetik meg. Elötte igen váratlan történet-
 nek látszik lenni, az, hogy az Amiens-i Kötés, a'
 helyett hogy barátságot és megengesztelődést szült
 volna, inkább szünet nélkül való egyenetlenkedést
 okozó gyanakodást vont maga után, a' melly már
 arra a' gráditsra lépett volna, hogy vagy egy
 vagy más módon véginek kell vettetödni. Elő
 számlálta a' mi (az ö gondolatja szerént,) ellene in-
 tézetett ingerléseinket, t. i. hogy Egyiptomot és Mal-
 thá Bibliothèque / Magyar Tudományi Könyvtár Költésárrejea hivat-
 ta volna: holott ö kézszebb volna Párisnak Szent
 Antal nevü külső várossát, mint sem Maltha szige-
 tét, birtokunkban látni, ha a' kettő közzül vala-
 melyiknek tsakugyan meg kellene lenni. Ki költ
 az ellene Londonban kijövä molskolódó irások el-
 len, azt mondván, hogy ezekkel a' nemzet gyü-
 lölségének ellene és az ö országlása' modja ellen
 való felgerjesztetésére volna a' tzelozás. Nehez-
 telve panaszolkodott azért, hogy Georges Generá-
 lisnak 's más rebellis társainak Angliában, a' hel-
 lyett hogy onnét Canadába szállittattak volna, mint
 nem egy versben ígértetett, nem tsak meg szenved-
 tettek, hanem pártjok fogatott, és jó penziót kap-
 ván, az ölta is minden némü bünökét követtek el
 a' Frantzia partokon és a' belsőbb vidékeken; mely-
 nek bizonyítására azt hozta elő, hogy Norman-
 diában nem rég is két emberek fogattattak volna
 el, kiknek kikérdeztetések által világosságra jött,
 hogy ök, az Arrasi Püspök, B. Roll; Georges, és Dut-
 theils' fogadott embereik lettek volna. Meg val-
 lotta (t. i. az Első Konzúl), hogy az ö Anglia el-
 len való boszszankodása naponként nevedne,

mivelhogy minden szél (mindenütt az ő tulajdon kifejezéseivel akarok élni), a' melly Angliából fú, csak ellene való gyűlölséget hoz. Egyiptomra ismét vizfza menvén, ezt ő, ugy mond, egy hónap előtt, ha leg kisebb hajlandósága lett volna reá, könnyen a' maga hatalma alá hajhatta volna; csak 25 ezer embert küldött volna Abukirhez, a' kik az Alexandriában lévő 4000 Anglusoktól az egész országot könnyen el vehették volna, és ezek nem az ország' védelmezésére, hanem inkább arra valók lettek volna, hogy a' Frantziáknak okúl szolgáljanak az oda való kiszállításra. Erre neki csak azért nem volt hajlandósága, mivelhogy nem akarta magát azon hadakozás béli szerentse-próbára kitenni, a' mellynek akkor ő tartatott volna kezdőjének lenni, 's a' mely által ő különben is többet veszthetett mint nyerhetett volna, annyival is inkább, hogy Egyiptom előbb vagy később, vagy a' Török Birodalomnak önnön felfordúlása, vagy pedig valami vélelendő egygyezés szerént, Fr. országra fogna szállani. Hogy a' békeféléhez való hajlandóságát annál inkább ki mutathassa, azt kérdezte: hogy mitsoda nyeresége lehetne neki az Angliával való hadakozásból? Néki arra, hogy Angliát megtámadhassa, nem volna egyéb módja az oda való kiszállításnál: és ő, ha meg kell lenni, meg is fogja maga személyesen tenni ezen expeditziót. Hanem, megítélheti akár ki, hogy ő, azt a' méltóságot el érvén, a' mellyen most áll, miként kívánhatná, egy olyan bizontalan kimenetelű próba által, a' melyben mind maga mind seregének nagy része, könnyen a' tenger' fenekére temettethetnének, tulajdon életét és ditsősségét kotzkáztatni. Ezen tárgyról so-

kat befzéllett, és ennek veszedelmes vóltát telyességel nem kitsinyítette. Tudja ő azt, azt mondja, hogy ő ellene egy helyett százan volnának: hanem eltökélllette magában, hogy, ha az alkudozásoknak hadakozáson kell végződniek, egy próbát tegyen; a' melyre találatni fognak seregek egymásután. Fr. Ország, egy 480 ezer, a' legvakmerőbb probatételekre kész, emberekből álló táborral, mert éppen ennyire kell seregei' számának pótoltatni; Anglia pedig egy oly hajós sereggel, a' melly ötet a' tengerek uralkodójokká tette, és a' melyhez hasonlót ő, hogy is ezten-dőknél előbb kiállithasson, nem gondolja: egygyet-értés által az egész világot kormányozhatnák, valaminthogy villongásaik által felfordithatják. Ha ő a' Brit. Országglózféknek ellenséges indúlatját az Amiensi Kötéstől fogva mindenlépten nem tapasztalta volna: nem lett volna semmi, a' mit ő az egymáshoz való megengesztelődhetésért, meg engedni kész nem lett volna, mint t. i. a' károkkipótoltatásának elintézésekben való részesülést, a' száraz Europai dolgokhoz való befolyást, kereskedés béli kötést, és egy szóval mindent, a' mi Angliának megelégedésére és az ő barátságának eránta való megbizonyítására szolgálhatott volna. De semmi meg nem engesztelhetette, úgy mond, a' Brit. Országglószék' gyűlölségét, 's most már erre a' kérdésre szállott a' dolog: hogy békefféget akarunk - é, vagy pedig háborut? Hogy békeffég leheszen, az Amiensi Kötésnek be kell töldödni. Az Anglus irók' motskolodásaiknak, ha egészfszen el nem nyomattatnak is, leg alább határok közzé kell szorittódnai. Annak a' pártfogásnak, a' mely Angliában az ő lég veszedelmesebb ellenségeihez

(Georgeshez 's másokhoz) mutattatik, meg kell szünni. Ha pedig hadakozás kívántatik: erre nem kell egyéb, tsak mondani kell, 's az Amiens-i Kö-tést nem kell be telyesíteni. Most már elő vette véllem egész Európát, és öfzfe hordozott minden Hatalmasságoknál, az eránt akarván meggyőzni, hogy nem tállátatna ezek között egy is, a' kivel magunkat Fr. Ország ellen öfzfe köthetnök. Tehát nem egyéb vólna a' tzelozásunk, hanem hogy időt nyerjünk, 's a' hadakozást, mihelyest jó módját ejthetjük, magunk, azonnal el kezdjük. Ne gondóljuk azt, úgy mond, hogy ő magát Fr. ország és Európa megtelése felett valónak lenni tartaná; ő az által, hogy minket meg támadna, Európát maga ellen egygyesíteni nem méréznelu; Fr. országot sem tudná ő a' hadakozásra reá beszélni, külömben, ha tsak fundamenimos okok által nem. Az Algirizaiakat is azért nem büntette meg, azt mondja, hogy más Hatalmasságoknak irigykedésre ne szolgáltasson alkalmatosságot: de reméli, hogy Anglia, Orosz, és Fr. Országok, által fogják még ezen tolvajfélszeknek elrontásából származandó hasznokat látni. Én, a' magam feleleteimmal (de a' melyek igen kevesből állottak, minthogy két orákig való egygyütt létünk alatt szünet nélkül maga beszéllvén, nekem igen ritkán engedett a' beszédre alkalmatosságot) egészszén az előmbe szabva lévő utasításhoz tartottam magamat. Meg mondtam néki, hogy igen meg illetődött légyen a' Brit. Országglószék az által, hogy a' Fr. Országglószék a' Sebstiani tudósítását kihirdettette, a' mely által a' mi gyanakodásunk a' Frantziáknak Egyiptom ellen való tzelozások eránt, egészszén fel elevenült. Eléggé meg győzhetne

minket, így felel, az ő békefféges indulatja eránt egy felől az a' tsekély hafzon, a' mellyet Fr. ország a' hadakozásnak elkezdéséből venne, másfelől pedig annak meg gondolása, hogy ha ő Egyiptomot el akarta volna foglaltatni, mely könnyen véghez vitethette volna ezt a' Középtengerről St. Domingóba evezett hajós sereg által, a' mely tselekedetét pedig valamint Europa, úgy kivált magok a' Törökök, egészfen helybehagyták volna, úgymint a' kik hívták őket, hogy veiek egygyesüljenek, és seregeinket Egyiptomból szorítsák ki. En ~~szóztink/centrálló gyarsityoldisraay~~ üggyekedés eránt tsak annyit mondtam néki, hogy egy ily sokáig tartott és leg nagyobb méreggel folytattott hadakozás után természet szerént való dolog volna az, hogy a' hánykodások bizonyos mértékben még egy ideig megmaradjanak : hanem, lassan-lassan elfognak ezek is tsendesedni, tsak hogy valamelyik rélfznek politikája ne mozgassa őket, 's több e' félék. — With worth."

Parlamentomi Dolgok. — A' Felső Házban Lord Pelham beszéllett Május' 23-dikán leg előbb, midön a' Királyhoz küldendő Kölfzönetet javasolta: — „Az előtekbe terjesztetett irások olyan világosok, és az ő F.ge Országglósfzéke mérséklett 's a' Fr. Országglósfzék mértékletlen magokviseleteiket olyan ellenek mondhatatlanúl bizonyítják, hogy mindenek a' kik engem' hallanak, kéntelenek meg vallani, hogy nekünk a' hadindításra igaffágos okaink vannak, melyhez képpeft nem gondolom, hogy valaki találtathaffék közöttünk, a' ki az ő Felsége' követtségére adandó Kölfzönetet helybe nem hagyná; hogy azonban Minifiereink erre nézve visgálatlan maradni telyes-

séggel nem kívánnak, hanem inkább tselekedeteikről szoros számadásra ígérk magokat, a' mely ezen Házban más alkalmatossággal fog történni. Most csak ezt a' kérdést kellik meghatároznunk: kogy vannak - é törvényes okaink a' hadkezdesre, vagy nintsenek? Uraságotok jól emlékezhetnek arra, hogy mihelyest az Amiensi Kötés megerősítettett, részünkről azonnal minden rendelések úgy tétettek, hogy seregeink Maltha szigetét hagyják oda. Ő F.ge egy Biztosnak kirendeltetését, a' ki ezen dolgot egy Frantzia Biztossal egygyütt elintézte. Ug. Mag. Central University Library Cluj Hanem nem soká azután abba kezdett foglalatoskodni a' Fr. Országglószék, hogy olyan Nagy-mester neveztetődjön ki, a' ki által néki Maltha szigetéhez befolyása lehessen. Azt is lehetett látni, hogy a' Fr. Országglószék semmi mozdulást nem tesz, hogy azon Hatalmasságokat, a' kiknek a' sziget' függetlenségéért kezefféget kellett volna vállalniok, erre rá vegye. Ő Brit. F.ge azt kívánta, hogy a' Pápa csak maga válasszon Nagy-mestert. A' 2000 Nápolyi katonáknak a' szigetre való kiszállásokban is meg egygyezett ő Brit. F.ge. Az uraságotok' eleibe terjesztetett irásokból valágosan láthatni, hogy ő F.ge egyéb lépéseket is el nem mulatott meg tenni, a' miket a' tzelnek elérésére szükségesnek lenni ítelt. Azonközben a' Fr. Országglószéknek sok az ólta való lépései, nevezetesen a' Nagymester választására nézve, arra kényszerítették ő F.gét, hogy a' szigetről seregeit ne hozassa haza; a' mit ellenben a' Fr. Országglószék a' múlt Januáriustól fogva meghatározott nyilatkozatások által kezdett kívánni. Az alatt egyéb nem ily nagy fontosságú dolgok is adták magokat elő. A' Fr. Országgló-

szék panaszolkodni kezdett a' nállunk szokásban lévő nyomtatás béli szabadság ellen, és az ellen, hogy a' Fr. Emigránsoknak menedekhelyet engednénk. Mi az e'féléről érkezett nyilatkozatásokat, inkább tsak a' természeti indúlatoffág mint valóságos ellenséges hajlandóság következésének gondoltuk lenni. En a' haza' 's különösen a' nyomtatás szabadságának, mindenkór buzgó partfogója voltam: de úgy itélek egyfzersmind, hogy az ebben való vakmerőbátorságot, nem kell meg szenvedni semmi szín alatt. Meg kell vallanom, hogy én sokszor olyastan írásainkban a' Fr. Országglószékről olyan megjegyzéseket, a' mellyek rend kívül illetlenek és bofszúságosok voltak, és a' mellyekért néki igaz jussa lett volna panaszólni, tsak-hogy maga is hasonló eszközzel ne élt volna ellenünk. Azonban, sem ezek a' magános villongások, sem a' Fr. Országglószék hatalmának szünet nélkül való terjeszkedése, nem bírták volna ő Brit. F.gét arra, hogy a' Kötéft be ne telyesittse, ha tsak a' Fr. országglószék azt nem tselekedte volna, hogy egy személynek (Sebastianinak) tudósítását, a' ki az Első Konzúl rendeléséből egyenesen azért ment vólt Egyiptomba, hogy feregeinknek állapotjokat kitanúlja, hivatal szerént való módon ki nem hirdettete volna. Ezen személynek tudósítása, bizonyos tzelozásokat és projektomokat nyilatkoztatott ki Fr. Ország' részéről, a' mellyek a' Britanniai Birodalom boldogságának igen nagy rövidségére lehetek vólna. *) Ekkor történt az ofztán, hogy ő F.ge Maltha szigetének megtartását, az Első Konzúlnak Egyiptom és Syria ellen lenni látzó nagyravágyó projektomai ellen, leg jobb preservatívának lenni gondolta. Ennek felette az ura-

ságtok eleibe terjesztetett irásokból az is világos, hogy az Amiens-i Kötésnek betöltését, a' mennyiben az, Maltrá szigetét illette, Fr. országnak magaviselete már lehetetlenné tette vala. A' Fr. Országglófóknak az az új és rend kívül való törventelen kívánsága is meg érdemli figyelmetességünket, a' mely fzerént azt akarja véghez vinni, hogy a' mi Parlámentomi beszélgetéseinknek bizonyos határok szabattassanak, 's hogy a' nállunk való nyomtatás béli szabadság, a' mi Konstitúziókn' szabadságának leg szentebb palladiuma, az ő akaratjának, és tettzésének alája adattassék. Hanem, midőn én a' Fr. Országglófóknak ilyen igaffágtalan kívánságáról emlékezetet teszek, azt mondom, hogy én vagyok az, a' ki leg későbbre venném magamat arra, hogy titeket ezen országglófók ellen való motskolódásra akarnálak ingerleni. Mennél igaffágósabb az ügyünk: annál mértékletesebben kell magunkat annak védeimezésében viselnünk."

(Itt le szállott Lord Pelham azon Közfönötre, a' mely a' közelébbi M. Kurir' 762-dik lapján olvastatott. Ő utánna beszéllettek, két Királyi, úgymint a' Cumberlandi, és Clarencei Hertzegek, Lord Stanhope, és mások. Még 24-ikben is az ezen tárgy felett való beszédekkel tölt el az idő. A' Párisi Moniteur mind ezeket az egymás ellen tsatázó beszédeket, olyan formájú jegyzésekkel adta ki, mint a' milyen két jegyzések a' Lord Pelham beszédére itten következnek). — „

„*) Hát az Anglus seregeknek Egyiptomban való hofzfas maradások, melyet a' Kötés után három hónapok alatt oda hagyni kéntelek lettek volna — hát Angliának a' Portával való öszszetsatolódása, 's ennek azután való rettenetes

nyughatatlanságai — az Anglus seregeknek a' Porta seregeivel történt megverekedések — az Anglus tábornak a' Mammelukokkal való levelezése, a' kiknek zsóldot fizetett és hadi készületet szolgáltatott — 's végezetre magának a' Portának gyanakodása, az eránt, hogy az Anglusok meg akarnák Egyiptomot tartani, és Suezben Kereskedő piatzot akarnának felállítani — mind ezek nem kinyilatkoztatták-e a' Brit. Ország-lófzéknek bizonyos tzelozásait és projektomait? Ezek, inkább szembe tünhetnek volna, mint a' Sebastiani Egyiptomi útazása, a' mely Angliát nem illette, minthogy Egyiptom nem az övé. Ennek a' tisztnek útazása ellen tsak a' Fényes Porta panaszolkozhatott volna: hanem a' Porta jól tudta az ő útazásának okát. (A' Moniteur jegyzése).

„*) Az Anglus Ministerek magok vallást tesznek ügyünk igazallagos volta felől, midön a' magok megigazítása végett ily nevetséges tsekélységek-re fakadnak. (Moniteur jegyzése.)

Lord Stanhope így beszélt: — „Látom, hogy az egygyik Fél, Maltha szigetét meg akarja tartani: midön a' másik azt kívánnya, hogy azt oda kelleffék hagyni. En úgy itélek, hogy ez békeffégesen eligazittódhatna. Hanem egy más tárgy forog fenn, a' melly bennünket közelébről illet, t. i: a' mi hazánk Konstitutzioja, a' melyet hogy tsak egy pontjában is valamely Hatalmasság meg sértsen, soha meg nem engedhetném. Minden torturát, a' mellyet az emberi kegyetlenség valaha kigondólt, inkább eltürnék, mintsem ezen meg betsülhetetlen Konstitutziónak tsak egy pontja mellől is elállanék. Hanem, mikor, és mi módon

nyilatkoztatta, ki a' Fr. országlószék az ő ennek megsértésére intézett projektomát? Hogy Maltha szigetére vissza térjünk, az e' félelt fenn forgó kérdést ilyen formába önthetjük: Mi, Anglia és Frantzia Ország, egy kötésre léptünk vala; hanem Frantzia Ország azolta szembetünőleg meg nagyobbította a' maga hatalmát: Anglia tehát magának ezért éppen annyit-érő elégtételt kíván. — En ezt a' principiumot hibásnak tartom lenni, mellyre nézve ezt nem hagyhatni helybe. Ti, valósággal nem kívánhatjátok ezen fel tétel alatt az elégtételt nagyobbajussal, mint a' brazilyánál az Első Konzul kívánhatná azt tölletek, ha a' Kötés után valami ollyant foglaltatok volna el, a' mi nem illeti Frantzia Országot, p. o. Siciliát. De vizsgáljuk meg még azt is, hogy valyon Frantzia Ország nevelte é valamivel a' kötéstől fogva a' maga hatalmát? Merem erőllíteni, hogy nem, és azt mondom, hogy az ő birodalmának ki terjedése koránt sintszen mostan akkora, mint a' Maren-gói és Hohenlinden-i ütközetek után vólt. Tekintsük meg azt, hogy mit vesztett ő a' Kötéstől fogva? Nagyobb földet vesztett el, mint a' mennyit minden mi Napnyugoti kolóniáink egygyütt téznek: el vesztette St. Domingót, és lelki esmérettel hiszem, hogy Frantzia Orságnak hatalma a' Kötésnek meg készülésétől fogva kissebbedett. Hogy Ministereink Maltha szigetét meg tartani kívánták volna, én azt tellyesféggel nem tsudáalom. Ha az alkudozás alkalmatosságával Minifter lettem volna, ezen szigetnek vízfza adásában soha meg nem egygyeztem volna.

(A' többit a' jövő alkalmatossággal.)

P. D.